

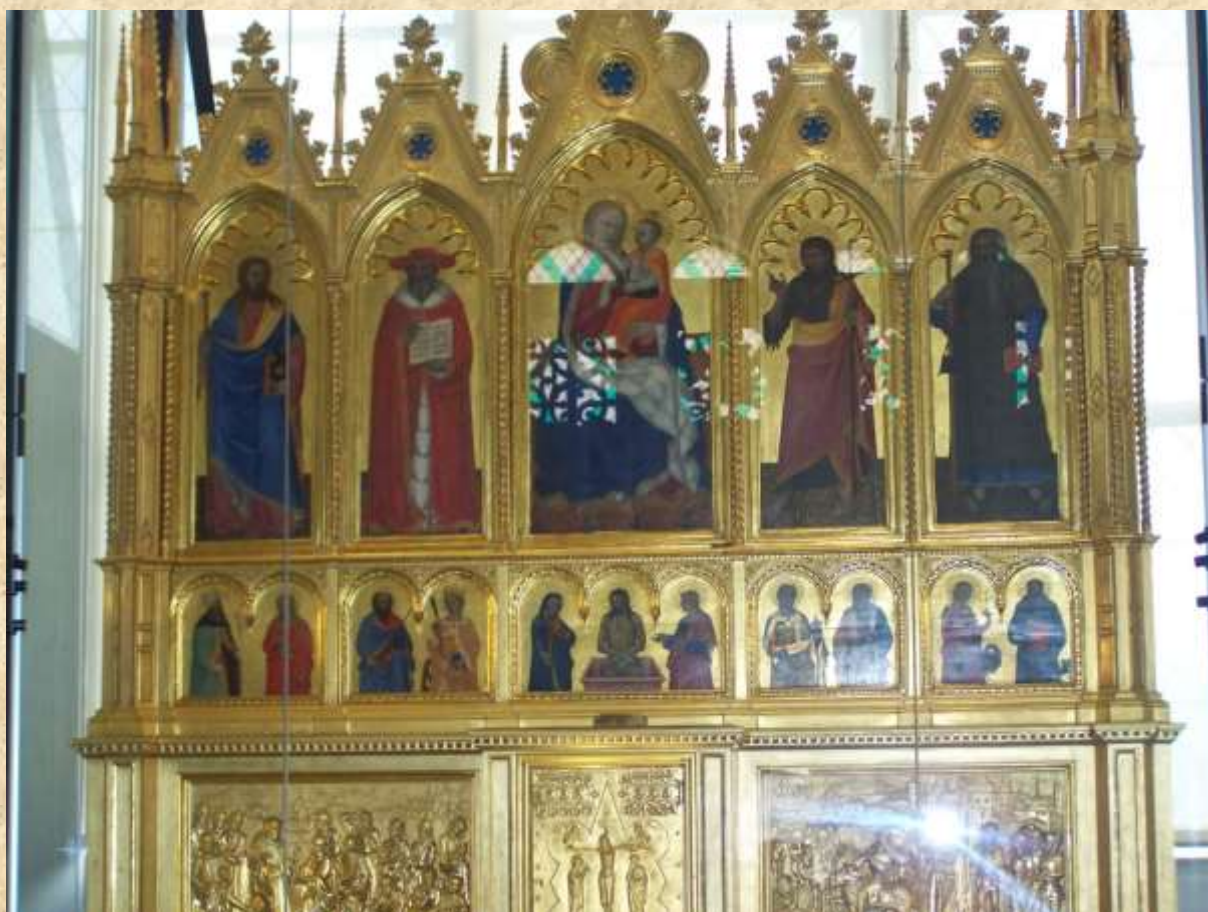
FOCUS Sekcie riadenia programov regionálneho rozvoja

Kto strávi na Bojníckom zámku hodinu - omladne vraj až o rok

„Dielo desiatich tabuľových obrazov florentského majstra Nardo di Cione zo 14. storočia stálo na počiatku, keď sa menili dejiny výtvarného umenia,“ vysvetľuje pútavo riaditeľ Slovenského národného múzea – Múzea Bojnice **pán Mgr. Ján Papco** nielen slovenský, ale európsky a tým aj svetový význam rekonštrukcie Päťhrannej veže z Regionálneho operačného programu, vďaka ktorému došlo k lepšej ochrane a k vystaveniu vzácneho Bojnického tabuľového oltára.

V rámci projektu z ROP sa totiž Bojnický oltár konečne vrátil v zámku po viac ako 80 rokoch na miesto, ktoré preň pôvodne vytvoril posledný majiteľ gróf Ján Pálffy.

„Stredoveké umenie zrazu začalo dávať do popredia zobrazovanie postáv ako skutočných telesných ľudí s vernými objemami a s rúchami, ktoré boli plasticky modelované, čo znamenalo revolúciu v maliarstve, ktorá priviedla výtvarné umenie až k realizmu a impresionizmu,“ spresňuje pán Papco a pokračuje s poukázaním na fakt, že „na počiatku tohto procesu stál práve Bojnický oltár.“

Gróf Ján Pálffy spojil barokovú výzdobu kaplnky s gotickým dielom a vytvoril tak hodnotu, ktorá dokáže ľudí očariť aj po vyše storočnici odvtedy, kedy gróf zomrel.

„Bojnický zámok je jeden z najkrajších klenotov Slovenského národného múzea,“ zdôrazňuje námestníčka generálneho riaditeľa Slovenského národného múzea **pani PhDr. Gabriela Podušelová:** „Svojím romantickým vzhľadom patrí k najnavštevovanejším a najpopulárnejším zámkom roky na Slovensku. Preto by sme boli radi, keby rekonštrukčné práce vďaka prostriedkom zo štrukturálnych fondov mohli na zámku pokračovať aj v budúcnosti. Bojnice si to určite zaslúžia. Po Päťhranej veži by zámok potreboval obnovu ďalších niektorých častí aj zvonku, aj zvnútra.“

Spôsob rekonštrukcie Päťhrannej veže patrí rovnako k unikátom na Slovensku, lebo jednotlivé vystavené exponáty majú vlastné klimatizované boxy: **„Keď sme takéto technické riešenie navrhovali v roku 1994, tak nám všetci vtedajší odborníci vraveli, že je to nerealizovateľná predstava a dnes je to skutočnosť,“** teší sa z technického riešenia ochrany výstavných exponátov pre budúce generácie **pán Papco**.

Nejde však len o samotné sklenené boxy, v ktorých vnútri je udržiavaná stabilná teplota a vlhkosť, aby sa pamiatky čo najdlhšie uchovali pre ďalšie generácie. Ako vysvetľuje riaditeľ odboru projektového riadenia Ministerstva kultúry SR **pán Ing. Radovan Karvai**, pri prestavbe zámku financovanej z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa použili aj ďalšie technické novinky na zachovanie kultúrneho dedičstva: „**V kaplnke Bojnického zámku sme inštalovali špeciálne slnečné clony na oknách, aby svetlo nepoškodilo farby vystavených exponátov pri svojom pohybe po oblohe v rôznych ročných obdobiach.**“

Vzácný Bojnický oltár si túto ochranu určite zaslúži nielen svojou umeleckou a historickou hodnotou. Už v roku 1933 bolo odcudzených päť oltárnych obrazov, ktoré sa našli až na Morave v Zlíne. Pre ich poškodenie pri krádeži boli premiestnené na reštauračné práce do Prahy.

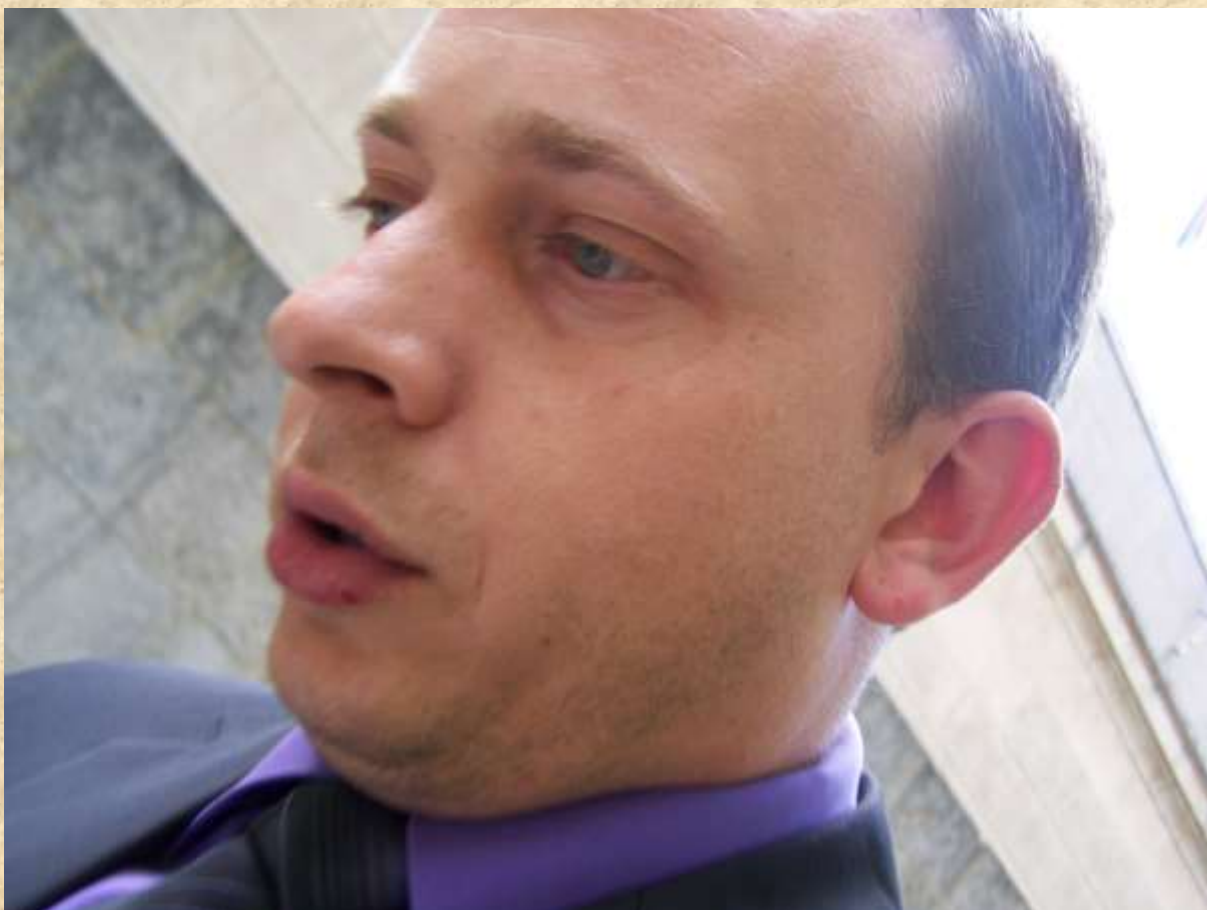
Odtiaľ ich nechceli Bojniciam vrátiť po rozdelení spoločného federálneho štátu Čechov a Slovákov. Tento spor museli nakoniec ukončiť až rokovania premiérov oboch krajín a oltár sa vrátil späť do Bojníc v roku 1995.

Nemohol byť však vystavený na pôvodnom mieste v zámočkej kaplnke, v ktorej vtedy neexistovalo technické riešenie, aby vzácne dielo bolo chránené nielen pred zubom času, ale aj možnými ďalšími chůtkami dlhoprstých. Preto bolo takmer dvadsať rokov vystavené v Päťhranej veži v špeciálnej klimatizovanej miestnosti. Dnes ho strážia najmodernejšie zabezpečovacie systémy.

Rekonštrukciou Päťhrannej veže sa Bojnický oltár konečne po druhýkrát vrátil svoje pôvodné miesto do kaplnky. Aj sám gróf Ján Pálffy totiž už v 19. storočí prvýkrát oltár vystavil v Päťhrannej veži, kým dokončil úpravy v kaplnke na osadenie oltára. Takto sa osud zahral s významným umeleckým dielom svetového výtvarného umenia, aby nakoniec mohlo zaujať svoje pôvodné miesto.

Za dodávateľov stavebných prác aj projektový manažér **pán Ing. Ján Hlušek** hovorí o priam zázračných súvislostiach prestavby: „**Dielo prestavby sa úspešne zvládlo podľa projektu,**“ ako **pán Hlušek** pripomenul bez závažnejších problémov, ktoré každý predpokladal, keďže Bojnický zámok je národnou kultúrnou pamiatkou a dopredu nebolo jasné, či pri prestavbe nedôjde k zásadným zmenám v projekte.

Jediným prekvapením bolo podľa **pána Hluška** odokrytie pôvodného parkanového múra: „**Parkanový múr to sú pôvodné hradby z minulosti, o ktorých sa dopredu nedalo vedieť, že tam budú a odokryli sa až po zdemolovaní pôvodnej podlahy.**“

Rovnako aj túto architektonickú pamiatku zachovali pri rekonštrukčných prácach pre budúce generácie.

„Tu skladujeme naše historické poklady,“ hovorí riaditeľ **pán Papco** o nových depozitároch, ktoré rovnako získali prestavbou vďaka projektu z ROP.

Je to dôležité, ak si uvedomíme tvrdenie primátora Bojníc **pána Bc. Františka Táma**, že Bojnice patria spolu s Vysokými Tatrami k najnavštevovanejším regiónom Slovenska v rámci cestovného ruchu: **„Každá nová investícia do atrakcií Bojníc, ku ktorým zámok jednoznačne patrí spolu s kúpeľmi a zologickou záhradou, rozvíja aj samotné mesto.“**

Bojnice sa menia množstvom navštívených turistov, ktorí atakujú číslo až pol milióna ročne, čo na takom malom priestore, na akom sa Bojnice nachádzajú, vzbudzuje údiv aj vzhľadom k problematickej dopravnej infraštruktúre: „**Snažil som sa vytvoriť rokovanie viacerých okresov nášho regiónu, aby sme prioritne investovali do ciest dostupné prostriedky, lebo rozvoj cestovného ruchu môže priniesť hornonitrianskemu regiónu iba toľko túžobne očakávanú prosperitu.**“

Zatiaľ je však dopravná dostupnosť tejto oblasti bez diaľničného prepojenia dosť obtiažna. Za to v meste vidieť vďaka ROP veľké zmeny aj v rekonštrukcii centrálnej zóny, kde vďaka nárastu turistov sa snažia prispôbiť vlastné prevádzky aj miestni malí živnostníci a podnikatelia v reštauračných a ubytovacích službách.

Len Bojnický zámok dokáže pritiahnúť ročne okolo dvesto tisíc návštevníkov. „Na zámku máme v Rytierskej sále tri kamenné lavice,“ vysvetľuje populárnu legendu lektorka zámku **pani Ivana Mendelová** oblečená v dobovom kostýme zámockej panej: „Podľa toho, kde si na ktorú stranu, či na ktorú lavicu sadnú ženy, hovoríme im, že do roka otehotnejú a narodí sa im buď syn, dcéra, alebo dvojičky. Zábavné sú často reakcie prítomných mužov týchto dám,“ smeje sa **pani Mendelová**.

„My sme na zámku neboli už päť rokov,“ usmievajú sa nad otázkou, či je legenda pravdivá manželia **pani a pán Zuzana a Tomáš Antalovci** z Hlohovca, ktorí čakajú prírastok do rodiny.

O viditeľnom pokroku pri ochrane pamiatok hovoria aj manželia **pani a pán Daevy** z Nového Zélandu, keďže **pani Marcela Daevy** je pôvodom z Nitry a na Bojnický zámok voľakedy ako dieťa chodievala často. Preto sem dnes priviedla aj svoje deti a manžela.

O problémoch s vysvetľovaním zámockých legiend vie najviac **pán riaditeľ Papco**: „Máme na zámku kreslo, do ktorého ak si niekto sadne, tak do roka bude mať podľa povery sobáš. Jeden starý mládenec si doň sadol naschvál a po roku u nás reklamoval fakt, že ani tak sa neoženil. Dalo nám veľa práce vysvetliť mu, aby pochopil, že povera môže a nemusí vyjsť.“

Bojnický zámok neobišli ani rôzni psychotronici a ľudoví liečitelia: „Jedna pani docentka z Čiech nám tvrdila, že na štvrtom nádvorí, kde sa zbiehajú veže Bojnického zámku, existuje unikátny energetický priestor, v ktorom by sme mohli liečiť civilizačné choroby. Preto návštevníkom vravíme, že kto strávi na zámku hodinu, omladne o rok,“ dodáva s úsmevom pán Papco.

O dobrej lokalite, kde zámok stojí, svedčí možno aj fakt, že pred zámkom rastie vyše 700 ročná lipa, ktorú mal v roku 1301 zasadiť Matúš Čák Trenčiansky. Kráľ Matej pod ňou viedol dokonca kráľovský snem, a lipa je pravdepodobne najstaršou na Slovensku.

V každom prípade unikátna stavba Bojnického zámku, ktorý dal jeho posledný vlastník gróf Ján Palfy prestavať podľa vzoru romantických zámkov vo Francúzsku, láka neustále nových, ale aj starých návštevníkov nielen na prehliadku.

Na nádvorí si návštevník môže vyraziť vlastný bojnický dukát a samozrejme obdivovať aj ďalšie množstvo rozličných vzácných pamiatok.

V Huňadyho sále sa konajú zasa kultúrne, či rôzne spoločenské podujatia.

Od hudobných po tanečné a iné umelecké vystúpenia sa aj tu návštevníci môžu tešiť zo vzácných exponátov, ktorým tróni takmer 700 kilový najväčší barokový luster na Slovensku.

Objavil ho náhodou rozobraný na vyše 900 kúskov na povale zámku **pán Papco** pri protipožiarnej obhliadke. Jeho rekonštrukciou zámok získal ďalší atraktívny výstavný kúsok, aký sa oplatí v Bojniciach vidieť a toto malebné mestečko navštíviť.

Prioritná os 3 – Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu

Rekonštrukcia Päťhrannej veže Národnej kultúrnej pamiatky – zámok Bojnice

Cieľom osi 3 je zvýšenie kvality služieb poskytovaných pamäťovými a fondovými inštitúciami na miestnej a regionálnej úrovni prostredníctvom ich rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie, vrátane obstarania ich vybavenia a revitalizácia významných pamiatkových objektov v súvislosti so zachovaním kultúrneho dedičstva a jeho využitia v kultúrno-poznávacom cestovnom ruchu.

EÚ zdroje (EFRR, ESF)

743 270,52 eur

Začiatok a ukončenie realizácie projektu

04/2012 – 12/2013

Kontakty:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Dobrovičová 12

812 66 Bratislava

tel: 00421 2 59 26 61 11

fax: 00421 2 59 26 64 35

www.mpsr.sk

Sekcia riadenia programov regionálneho rozvoja

Prievozská 2/B

825 25 Bratislava 26

e-mail: inforop@build.gov.sk

www.ropka.sk

